

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 558 | י"ג חשוון תשע"ב | 10.11.11 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kav-lahinuch.co.il | מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

החינוך למדעים: רק 75% מבתי"ס עומדים במכסת השעות המינימלית; המורים למדעים "מזדקנים"

תלמידי כיתות י' ללמוד. זאת ועוד, כידוע המליצה "הוועדה העליונה לחינוך מדעי וטכנולוגי", שבראשה עמד פרופ' חיים הררי, שכל תלמיד שאינו לומד במגמת מדעים, ילמד בתיכון לימודי מוט"ב. כמעט 20 שנים לאחר פרסום הדו"ח, המלצה זו עדיין אינה מיושמת. נושא נוסף שאליו מתייחס המסמך, הוא הגיל הממוצע של המורים למדעים בחטיבה העליונה. מהמסמך עולה, כי מאז שנת 1999 חלה עלייה ניכרת בגיל הממוצע של המורים למדעים במגזר היהודי.

כך, למשל, הגיל הממוצע של המורים לפיזיקה בחטיבה העליונה הוא 50.2 שנים, והגיל הממוצע של המורים במקצועות הטכנולוגיים – 49.9 שנים. במגזר הערבי הגיל הממוצע של המורים למדעים נמוך יותר משמעותית, בשמונה-עשר שנים, במרבית המקצועות. מתשובת משה"ח לנתונים עולה, כי המשרד מודע למחסור במורים ולהזדקנות סגל הוראת המדעים, ופועל באמצעים שונים לטיפול בנושא. עד כה הוכשרו כ-430 מורים במקצועות אלו – 370 בתש"ע ו-60 מורים בשנת תשע"א.

על פי תוכנית הליבה של משה"ח אמורים תלמידי בתי"ס היסודיים ללמוד מדעים וטכנולוגיה בהיקף של לא פחות משלוש שעות שבועיות בשנה בכיתות א'-ו'. בנוסף, על פי חוזר מנכ"ל משה"ח, מכסת השעות המינימלית המחייבת בלימודי מדע וטכנולוגיה בחטיבות הביניים היא ארבע שעות שבועיות בכיתה ז' וחמש שעות שבועיות כל שנה בכיתות ח' ו-ט'. במסמך שהוכן על ידי מרכז המחקר והמידע של הכנסת נמצא, כי בפועל בתי"ס רבים אינם עומדים בדרישות המשרד. המסמך הוכן עבור ישיבת ועדת החינוך של הכנסת, שדנה השבוע בלימודי המדעים והמתמטיקה במערכת החינוך. במסמך מצוין, כי בשנת הלימודים תש"ע החל משה"ח בבחינה ומיפוי של היקף הלימודים במקצועות המדעים והטכנולוגיה בבתי"ס. במיפוי נמצא, כי רק שליש מבתי"ס מילאו את מכסת השעות המינימלית במקצועות אלו. ממה"ח נמסר, כי לאור ממצאי המיפוי, נקט המשרד צעדי בקרה ואכיפה. עוד נמסר, כי בעקבות צעדים אלו עלה שיעור בתי"ס העומדים במכסת שעות הלימודים במדע וטכנולוגיה ל-75%. על פי המסמך, גם חטיבות עליונות רבות לא עומדות במכסת השעות המינימליות של לימודי המדעים והטכנולוגיה. כך, אמורים ללמוד תלמידי כיתות י', כחלק מלימודי החובה, תשע שעות שבועיות בתחומי המדעים – פיזיקה, כימיה וביולוגיה. בפועל, בחלק ניכר מבתי"ס אין כלל לימודי מדעים בכיתות י', מלבד לתלמידים הלומדים במגמות מקצועות אלו. מתשובת משה"ח עולה, כי באפריל 2011 יצאה הנחיה לכלל מנהלי בתי הספר העל יסודיים, על פיה על כל תלמיד בכיתה י' ללמוד לפחות שלוש שעות שבועיות פיזיקה, כימיה, ביולוגיה או במקצוע מוט"ב (מדע וטכנולוגיה בחברה). גם על פי הנחיה זו מדובר בשלוש בלבד מהשעות המדעיות שאמורים

The Young Scientist Ltd. המדען הצעיר בע"מ

חוגי מדע וטכנולוגיה חווייתיים במחירים אטרקטיביים לבתי ספר יסודיים וחטיבות ביניים – כיתות א'-ח' חברת המדען הצעיר בע"מ (מאז 1981) שמחה לבשר על ליין חדש של קורסים שנתיים מובנים בשיטת "עשה זאת בעצמך".

הקורס השנתי כולל:

- תקליטור הדרכה מלא למורה
- 26 מערכי שיעור מובנים ומפורטים*
- ערכות מדעיות לבנייה פרטניות – כל תלמיד יוצר לעצמו "מיני מעבדה אישית"
- ליווי מקצועי

*ניתן לצפות בשיעור לדוגמה באתר המדען הצעיר

חפשו אותנו בגוגל או בכתובת YoungScientist.co.il לפרטים: ד"ר עקיבא יוסלים – מנכ"ל המדען הצעיר Philip18@bezeqint.net / 02-5353991

יו"ר המועצה הפדגוגית הערבית; אנחנו רוצים לבנות לתלמידים הערבים זהות אזרחית ישראלית שירגישו איתה בנוח

המועצה הפדגוגית הערבית חשפה לאחרונה נייר עמדה, המגדיר את מטרות החינוך של הציבור הערבי בישראל (המסמך המלא הועלה לאתר קו לחינוך). המועצה, שהוקמה לפני כשנה, נתמכת על ידי ראשי הרשויות המקומיות הערביות. במועצה חברים 30 אנשי אקדמיה מהמגזר הערבי. בראש המועצה עומד פרופ' מוחמד אמארה, מהמכללה האקדמית בית ברל. מעיון במסמך שגיבשה המועצה ניתן לקבוע, כי החלק הארי מ-10 מטרות החינוך המנוסחות בו, רלוונטי לכלל מערכת החינוך ולא רק למגזר הערבי. כך, למשל, המטרה הראשונה מדברת על הצורך "לספק סביבה חינוכית-לימודית בטוחה ומהנה, שתוכל לסייע לפרט לגלות ולפתח את יכולותיו וכישוריו". המטרה השנייה עוסקת בצורך "להגביר את המוביליות החברתית-כלכלית של התלמידים למען קידוםם ורווחתם". המטרה השלישית עוסקת בצורך "להכין את התלמידים להתמודד עם המערכות המורכבות והטכנולוגיות המתקדמות של מהפכת המידע והידע". המטרה החורגת מהסטטוס-קוו עוסקת בצורך להעמיק את הזהות הערבית-הפלסטינית בקרב התלמידים.

(המשך בעמ' 2)

בתי"ס המצטיינים במדעי המחשב בתשע"א; בעיקר מיישובים מבוססים בשרון ובמרכז

בתי"ס המצטיינים במדעי המחשב בתשע"א

שם ביה"ס	הציון הממוצע בבחינה
אמ"ת כפר בתיה ברעננה	90.52
מקיף יצחק איש שלום בכפר יונה	90.5
תיכון הראשונים בהרצליה	90.34
תיכון מודיעין-מכבים-רעות	88.63
התיכון עירוני חדש בהרצליה	87.07
תיכון מור מטר-ווסט ברעננה	86.92
מקיף עירוני ג' בחיפה	86.65
ביה"ס החקלאי בכפר הירוק	86.26
תיכון כצנלסון בכפר סבא	86.03
בי"ס נזירות סנט ג'וזף בנצרת	85.89
תיכון הנדסאים בהרצליה	85.89
תיכון לילאו בק בחיפה	85.77
תיכון יצחק בן צבי בקריית אונו	85.39
מקיף יגאל אלון ביקנעם	85.28
מקיף יגאל אלון ברמת השרון	85.22
מקיף יהוד ביהוד-מונסון	84.68
תיכון אביב ברעננה	83.94
מקיף אזורי עמי אסף בבית ברל	83.29
בי"ס הריאלי בחיפה	82.91
בי"ס בליך ברמת גן	82.33
תיכון בגין בראש העין	81.97
מקיף עירוני בן גוריון בפ"ת	81.38
תיכון הדרים בהוד השרון	81.17
תיכון קלעי בגבעתיים	81
תיכון שוהם בשוהם	80.96
ישיבת חורב בירושלים	80.33
מקיף עירוני ח' בראשון לציון	80.31
תיכון אילן רמון בהוד השרון	80.07
תיכון הרצוג בכפר סבא	80

ביה"ס המדעי-טכנולוגי אמ"ת כפר בתיה ברעננה הוא המצטיין בארץ בבחינות הבגרות במדעי המחשב במועד קיץ תשע"א. כך עולה מרשימת 29 בתי"ס המצטיינים במדעי המחשב, שערך מפמ"ר מדעי המחשב, ד"ר אבי כהן. ברשימה מופיעים בתי"ס שהציון הממוצע של תלמידי מגמת מדעי המחשב שלהם בבגרות היה 80 לפחות, אם במגמה למדו 30 תלמידים ויותר, או 85 לפחות - אם במגמה למדו 18-29 תלמידים. כמו בשנים הקודמות, גם הפעם מרבית בתי"ס ברשימה הם מערים מבוססות באזורי השרון והמרכז. בולטת במיוחד רעננה - עם שלושה תיכונים ברשימה, והערים הוד השרון, כפר סבא, רמת השרון והרצליה - שלכל אחת מהן שני תיכונים ברשימה.

בי"ס אמ"ת כפר בתיה עומד בראש הרשימה זו השנה השנייה ברציפות. ברשימה גם שלושה בתי"ס בחיפה, מהם שניים פרטיים - הריאלי העברי וליאו בק. השנה מופיע ברשימה בי"ס אחד מהמגזר הערבי - ביה"ס הפרטי נזירות נצרת. כמעט כל בתי"ס נכללו ברשימה גם בשנים קודמות. השנה מופיע לראשונה ברשימה, ובמקום השני, תיכון יצחק איש שלום בכפר יונה, שנפתח לפני שלוש שנים בלבד. בבי"ס אמ"ת כפר בתיה לומדים תלמידים מצטיינים מאיזור השרון והמרכז. שיעור הזכאות לבגרות בביה"ס הוא למעלה מ-95%.

יור המועצה הפדגוגית הערבית; אנחנו רוצים לבנות לתלמידים הערבים זהות אזרחית ישראלית שירגישו איתה בנוח

(המשך מעמ' 1)

בראיון לקו לחינוך אומר פרופ' אמארה, כי המטרות של מערכת החינוך במגזר הערבי נוסחו בצורה כללית, כדי שיאפשרו את קיומו של דיון רציני עם ראשי משה"ח. לדבריו; "אנחנו נשמח אם אכן הסעיפים שהגדרנו יהיו מקובלים על משה"ח, ואם תהיה נכונות של המשרד לדון בהם איתנו".

פרופ' אמארה מפרט את המצב הלא רצוי, הקיים כיום במערכת החינוך במגזר הערבי. כך למשל, לגבי המטרה לספק לתלמידים סביבה-חינוכית בטוחה. בנושא זה טוען פרופ' אמארה, שעדיין חסרות אלפי כיתות לימוד במגזר הערבי. אלפי כיתות נוספות אינן ראויים לשימוש למטרת לימודים. כידוע, לבינוי במערכת החינוך במגזר הערבי ניתנה בשנים האחרונות עדיפות, והתווספו אלפי כיתות. פרופ' אמארה טוען, כי תוספת הכיתות תרמה רק לכך שהפערים בתחום זה בין המגזר היהודי למגזר הערבי לא יגדלו, אך לא צמצמה אותם.

חלקית או מסולפת. "אני לא אומר שלא צריך ללמד את ההיסטוריה היהודית במגזר הערבי, אבל צריך להכניס לתוכנית הלימודים גם תכנים יותר אותנטיים עבור התלמידים. אנחנו רוצים לבנות לתלמידים הערבים זהות אזרחית ישראלית, שיוכלו להרגיש איתה בנוח", הוא מוסיף. כמו כן, פרופ' אמארה אינו מתרשם מהשיפור בהישגי התלמידים הערבים בבחינות המיצ"ב והבגרות, שהיה גבוה במידה ניכרת מאשר השיפור בשאר המגזרים. לדבריו; "אני הראשון שייברך על שיפור בהישגים, אבל מה שקורה הוא עדיין לא שינוי כיוון. במבחנים במדעים ואוריינות המגזר הערבי שייך לעולם השלישי. אפילו במדינות ערב, כמו מרוקו, קאטר ואיראן, ההישגים גבוהים יותר". לדבריו, המועצה הפדגוגית רוצה לקחת אחריות על החינוך הערבי ולסייע במקומות שבהם נכשל משה"ח. פרופ' אמארה מוסיף; "אנחנו לא מסתגרים, להיפך, אנחנו רוצים לקיים דיאלוג, אבל שיהיה אמיתי. זה יקרב את שני הצדדים".

עוד טוען פרופ' אמארה, שחלק ניכר מהתכנים שלומדים כיום התלמידים הערבים זר להם. לטענתו, בתוכניות הלימודים במקצועות שונים התרבות הערבית אינה קיימת, קיימת

בכוונת המועצה לפנות בימים הקרובים לשר החינוך, גדעון סער, ולהציג לו את נייר העמדה.

יעוץ למורים מנהלים וועדים

הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני
ודיסקרטי

הינכם מוזמנים:

- לייעוץ לקראת פרישה.
- לייעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- לייעוץ בנושאי מחלות ו/או

עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדאיות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה וליווי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצוי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בראש שקט
09-9542108

מסמך חדש טוען: עתידה הכלכלי של מדינת ישראל תלוי בהנהגת לימודי ליבה מחייבים

במגזר החרדי הוא עצום – 57% בשנים 2010–2000. הגידול במספר התלמידים במגזר הערבי בשנים אלו גדול גם כן – 37%. לעומת זאת, במספר התלמידים במגזר הממלכתי חל בעשור האחרון גידול של 0.3% בלבד ובמספר התלמידים בחינוך הממלכתי-דתי – של 11%. "כאשר רמת הישגים בתחומי הליבה של כמחצית מהילדים במערכת החינוך היסודית נמצאת מתחת לכל מדינות המערב הרלוונטיות במשך למעלה מעשור, ורמת הישגים של שאר הילדים נמוכה עוד יותר, מדובר בפצצת זמן כלכלית-חברתית", טוען פרופ' בן-דוד. לדבריו, תלמידים המתקשים להתמודד היום בתחומי לימוד בסיסיים, יתקשו להתמודד כלכלית בשוק העבודה העתידי. בכנס שהתקיים לאחרונה במרכז טאוב, הציג החוקר פרופ' אריק הניושק, מאוניברסיטת סטנפורד בארצות הברית, שיטה שפיתח לחישוב הקשר בין איכות החינוך בתחומי הליבה לבין שיעורי הצמיחה ברמת החיים. איכות החינוך בתחומי הליבה נמדדה באמצעות הישגים במבחנים הבינלאומיים. על פי שיטת חישוב זו, כלכלת ישראל הייתה הרבה יותר טובה אם הישגי התלמידים הישראליים במבחנים הבינלאומיים היו גבוהים ב-50 נקודות בכל בחינה, החל משנות ה-80'. על פי החישוב, התוצר לנפש בארץ היה גבוה יותר כיום ב-5.1%. כמו כן, בשנת 2010 בלבד, היה תוצר המדינה גבוה יותר ב-41 מיליארד ש"ח. לדברי פרופ' בן-דוד, נדרש לקיים במערכת החינוך תהליך של שדרוג משמעותי של ליבת הלימודים, והנחלתה בכל בתי"ס, ללא יוצא מן הכלל. "כפי שמדינה מחייבת את כל ילדיה ללכת לבתי"ס, ובכך היא מתכוונת להגדיל את דרגות החופש שיהיו להם בבגרותם, כך גם זכותה לקבוע ליבת לימודים שעליהם ללמוד. אחרת מדובר בכלי ריק שאינו ממלא את ייעודו", מציין פרופ' בן דוד.

כדי להבטיח את עתידה הכלכלי, חייבת מדינת ישראל להנהיג לימודי ליבה חובה בכל מערכת החינוך, כולל במגזר החרדי. זוהי המסקנה המרכזית של מסמך, שפרסם מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית, בסוף החודש שעבר. המסמך, שכותרתו "מצב החינוך בישראל והשלכותיו", חובר על ידי מנכ"ל מרכז טאוב, הכלכלן פרופ' דן בן-דוד. בסיכום המסמך מציין פרופ' בן-דוד, כי עדיין ניתן למצוא רוב בכנסת הנוכחית כדי להנהיג שינוי מהותי בסדר היום החינוכי של ישראל. לדבריו, לאור השינויים הדמוגרפיים המהירים שעוברת המדינה, חלון ההזדמנויות להחליט על השינוי הזה מוגבל מאוד. לטענתו, לא רחוק היום בו המדינה תגיע לנקודת האל-חזור, ולא יימצא רוב לביצוע ההחלטה. המסמך מסתיים במשפט "זהו רגע האמת".

לדברי פרופ' בן-דוד, הוראת תחומי הליבה היא קריטית לצמיחה הכלכלית של מדינה. לטענתו, רמת החינוך בתחומי הליבה שמקבלים כלל תלמידי ישראל, ובמיוחד החרדים והערבים, אינה תואמת את הצרכים של מדינה מפותחת.

המסמך סוקר את הישגי תלמידי ישראל בבחינות הבגרות ובמבחנים הבינלאומיים מאז 1999, ומפרט את ההשלכות של הישגים אלו על עתידה הכלכלי של המדינה.

כך, לדוגמה, מושוים במסמך הישגי התלמידים הישראליים במבחנים הבינלאומיים, להישגי התלמידים ב-25 המדינות המפותחות החברות בארגון ה-OECD. בארגון חברות גם מדינות הנחשבות כמתפתחות, כמו מקסיקו ופולין, שאינם נכללות בהשוואה. מההשוואה עולה, כי תלמידי ישראל, הנחשבת מדינה מפותחת, השיגו כמעט בכל מבחני PISA ו-TIMSS הבינלאומיים, מזה כעשור, את המקום האחרון בין 25 המדינות. ב-2003, השנה היחידה שבה השיגו תלמידי ישראל תוצאות יותר טובות במבחני TIMSS, הם היו במקום השלישי מהסוף. זאת ועוד, ההישגים של התלמידים מהמגזר הערבי במבחנים הבינלאומיים היו נמוכים מההישגים של תלמידי מדינות הנחשבות כמדינות "עולם שלישי", כמו טוניס, אינדונזיה, קזחסטן, ברזיל וקולומביה. תלמידי המגזר הערבי מהווים כ-28% מכלל התלמידים במערכת החינוך, כך שהשפעה של הישגיהם גדולה. כמו כן, מרבית התלמידים המגזר החרדי, המונים כ-20% מכלל תלמידי מערכת החינוך, אינם לומדים את חומר הלימוד של המבחנים הבינלאומיים.

על פי המסמך, אם לא ייעשה מהלך קיצוני במערכת החינוך, המצב עוד יילך ויחמיר בעתיד. הסיבה לכך – הגידול במספר התלמידים

אומרים מאלי אצל את מפהימי

הזמנה למפגש מקוון - ללא תשלום
מפגש עם חברי צוות החשיבה "רוח האדם בחינוך"

המפגש יתקיים ביום רביעי, י"ט בחשון תשע"ב, 16 בנובמבר 2011
בין השעות 20:00-21:30 באמצעות המחשב, מרוחק, בסביבת **Elluminate**

פרופ' ישעיהו (שייקה) תדמור וחברים בצוות החשיבה "רוח האדם בחינוך" יתארו במפגש את יעדי הצוות ואת פעולותיו, יציגו את רעיונותיהם ויזמינו את המשתתפים להצטרף לרב-שיח על אודות רוח האדם בחינוך.

פרטים נוספים והרשמה בכתובת:
www.mofet.macam.ac.il/ole

לתמיכה ניתן להתקשר לביאטריס (מיים א-ה, 17:00-21:00):
052-8493147, או בדוא"ל: beatriz@iteachyou.net

ההשתתפות במפגש אינה כרוכה בתשלום ומזכה בצבירת שעות לגמול השתלמות. הדיווח ייעשה על-פי השם שבו הצטרפתם למפגש - אנא הקפידו על שם מלא ומדויק (בעברית או באנגלית).

צוות היחידה לסיביות הוראה ולמידה מקוונת במכון מופ"ת
לפרטים נוספים: ole@macam.ac.il

כדאי לדעת

■ "גאווה ישראלית"; הרצאות על מיטב ההמצאות הישראליות – מחפשים הרצאה מדליקה לבית-הספר המשלבת ציונות, מדעים והומור? "גאווה ישראלית" זו ההרצאה שבילכתם! בהרצאה אנו מציגים את מיטב ההמצאות של מוחות ארצנו, ששינו את פני העולם. שערי הטכנולוגיה, הרפואה, החקלאות והצבא נפתחים לעיני התלמידים וחושפים עולמות מרתקים. החל מהדיסק און-קי, דרך הטפטפות ועד גלולת המצלמה המשדרת תמונות מתוך מערכת העיכול! אנו משלבים ותיק אל מול חדש תוך הדגמת המוצרים עצמם בשילוב סרטונים, מוסיקה ו...הרבה הומור.

פרטים נוספים באתר; www.israeli.org.il

■ מיזם לעידוד בנות ללימודי תעשייה, הנדסה ומדעים – בתיכון עירוני ג' בחיפה התקיים לאחרונה טקס חנוכת מיזם לעידוד בנות לבחירה בלימודים אקדמיים בתחומים; טכנולוגיה ומדעים, תעשייה והנדסה. למיזם שותפים הטכניון, הנהלת ויצו העולמית, סניף ויצ"ו בנווה שאנן ועיריית חיפה. בטקס השתתפו כ-50 תלמידות מביה"ס, שנבחרו להשתתף במיזם. במסגרת המיזם ישתתפו התלמידות בלימודי העשרה בתעשייה, הנדסה, טכנולוגיה ומדעים, בליווי מרצים מהטכניון. כמו כן יתנסו התלמידות בעבודה מעשית במעבדות הטכניון, יבקרו במפעלי היי-טק ויפגשו במדעניות בכירות ומנהלות מהתעשייה. אם יבחרו התלמידות בעתיד ללמוד בטכניון, תעניק להן העירייה מלגות לימודים. את המיזם מלווים מדענים בכירים מהטכניון, ובהם כלת פרס ישראל, פרופ' מרים ארז, מהפקולטה להנדסת תעשייה וניהול בטכניון.

■ במעלה אדומים; תוכנית לימודים בצפרות – תלמידי שכבת ו' בבי"ס אמי"ת בנים במעלה אדומים, משתתפים השנה בתוכנית לימודים בנושא צפרות. את התוכנית יזם המורה שיקהת, שהוא צפר חובב. במסגרת התוכנית לומדים התלמידים מגוון נושאים הקשורים בציפורים וצפרות, למשל על להקות הציפורים הנוודות בשמי ישראל, אתרי העופות הדורסים ושימורם, הקשר בין תעופה לציפורים, אקולוגיה, ואפילו פרקי תנ"ך ושירה עברית העוסקים בציפורי ארץ ישראל. כמו כן יסיירו התלמידים באתרי צפרות ברחבי הארץ, יכינו עבודות חקר בנושא, וישתתפו בימי עיון וכנסים באוניברסיטת תל אביב, העוסקים בצפרות הישראלית והעולמית. בחודש הראשון ללימודים כבר השתתפו התלמידים ביום עיון באוניברסיטה בנושא "שימור הנשרים". בכנס האזינו התלמידים להרצאות, וצפו בסרטים ומצגות של מומחים בינלאומיים, שעסקו בשימור הנשרים ברחבי העולם.

■ בשוהם; תלמידי בתי"ס היסודיים ילמדו כיצד לא להיחשף לקרינה – בבתי"ס היסודיים בשוהם החלה בשבוע שעבר תוכנית העשרה בנושא "שימוש מושכל במכשירים פולטי קרינה". מטרת התוכנית היא לחנך את התלמידים לזהירות מונעת, לצמצם את החשיפה שלהם לקרינה אלקטרומגנטית ולהקנות להם הרגלי שימוש נכונים במכשירים פולטי קרינה. התוכנית מתקיימת במסגרת הנושא המרכזי במערכת החינוך בשנת הלימודים הנוכחית – "אורח חיים בריא".

ממועצת שוהם נמסר, כי התוכנית מבוססת על הנחיות המשרד להגנת הסביבה בנושא הקרינה ו"עקרון הזהירות המונע", שעליו הכריזו ארגון הבריאות העולמי ומשרד הבריאות. התכנים בתוכנית כוללים מידע בסיסי בנושאים; הקרינה, מקורות הקרינה בסביבת התלמיד, ביצוע מדידות קרינה והקניית הרגלי שימוש נכונים

במכשירים, כמו טלפון סלולארי ומיקרוגל. התוכנית מועברת על ידי חברת לייף סייבר, בשיתוף רשת ערים בריאות. את התוכנית חיבר לירן רז, דוקטורנט מהמחלקה למדעי הטבע והסביבה באוניברסיטת חיפה, בליווי פדגוגי ומקצועי של ד"ר נעמי וקס, מביה"ס לחינוך באוניברסיטת תל אביב.

■ עשרות תיכונים משתתפים בתוכניות באנגלית "מועדני הקריאה" ו"אומנות הויכוח" – לאחרונה התקיים אירוע חגיגי לפתיחת שנת הפעילות בתוכנית הלימודים באנגלית "מועדוני הקריאה", שיזמה המחלקה לאנגלית בקבוצת עמל. בשנת הלימודים הנוכחית ישתתפו בתוכנית 20 כיתות, בבתי"ס רב תחומיים של קבוצת עמל, ובמספר בתי"ס נוספים שאינם שייכים לעמל, כמו עירוני י"ב ביפו. במסגרת התוכנית מחולקים בתיה"ס לצמדדים. התלמידים בכל צמד בתי"ס קוראים ספר זהה באנגלית, במסגרת שיעורי האנגלית, ודנים בנושאים ספרותיים וערכיים הנחשפים בו. עם סיום קריאת הספר, נערכת פעילות חווייתית ויצירתית מסכמת, משותפת לתלמידים משני בתי"ס. במפגשים גם מאזינים התלמידים להרצאה באנגלית מפי הסופר והמתרגם, אוואן פלנברג. ההרצאה עוסקת בתהליך כתיבת ספר, משלב העלאת הרעיונות ועד להדפסתו. התוכנית מתקיימת בחסות שגרירות ארה"ב, קרן TIDES וקרן פליה. תוכנית לימודים נוספת באנגלית, שפיתחה המחלקה לאנגלית בקבוצת עמל, עוסקת באומנות הויכוח והנאום (Debating). התוכנית, המיועדת לתלמידים הלומדים ברמה הגבוהה ביותר אנגלית, מתקיימת במסגרת שיעורי האנגלית ובסדנאות. במסגרת התוכנית לומדים התלמידים להביע באנגלית רעיונות מורכבים, לבנות טיעונים ולפתח חשיבה ביקורתית. כמו כן רוכשים התלמידים כלים לתקשורת בינאישית, עמידה מול קהל והתמודדות עם פחד במה. בסדנאות בתוכנית משתתפים ביחד תלמידים מבתי"ס במגזרים היהודי, הדרוזי, הערבי והבדואי. בשנה הראשונה לתוכנית השתתפו בה תלמידים משני בתי"ס. השנה התרחבה התוכנית ל-20 בתי"ס. בתוכנית משתתפים השנה גם בתי"ס שאינם שייכים לקבוצת עמל, שהמורים לאנגלית בהם שמעו עליה וביקשו להצטרף. בראש מנחי התוכנית עומדים אלוף העולם בדיבייט לסטודנטים לשנת 2010, יוני כהן-איזוב, ואלוף אירופה בדיבייט לסטודנטים לשנת 2011, עומר נבו. גם תוכנית זו מתקיימת בסיוע שגרירות ארה"ב, קרן TIDES וקרן פליה.

■ הסתיים המחזור הראשון בתוכנית למורי מדעים מצטיינים – במכון ויצמן למדע ברחובות פועלים בשנים האחרונות לקידום רמת ההוראה של המורים למתמטיקה ומדעים. במכון הסתיים לאחרונה המחזור הראשון בתוכנית רוטשילד-ויצמן למורים מצטיינים במדעים ובמתמטיקה. במחזור הראשון של התוכנית השתתפו 26 מורים. השנה כבר לומדים בתוכנית כ-100 מורים, בשלושה מחזורים. מטרת התוכנית היא לטפח מצוינות בהוראת המדעים המדויקים. התוכנית כוללת הרחבה והעמקה של הידע המדעי של המורים, מפגשים עם מדענים, לימודי גישות הוראה מתקדמות, השתתפות במחקרים הנעשים במכון, והתנסות בהובלת יוזמות חינוכיות-מדעיות בבתי"ס. מהמכון נמסר, כי לגיבוש התוכנית התגייסו סגל המחלקה להוראת המדעים ומדענים רבים מהמחלקות המדעיות השונות. תוכנית רוטשילד-ויצמן, המתקיימת זו השנה השלישית, ממומנת מתרומת "קרן קיסריה אדמונד בנימין דה רוטשילד" לעשר שנים. בראש התוכנית עומדים פרופ' שמעון לויט, מהפקולטה לפיזיקה במכון ויצמן, ופרופ' בת שבע אלון, ראש המחלקה להוראת המדעים.

כדאי לדעת

■ דג בכפר; פארק דיג לילדים ומבוגרים – פארק הדיג "דג

בכפר" ביקנעם, נמצא בסוף כביש 6 ובפתחו של הגליל. בפארק בריכות דיג למבוגרים וילידים, פינת ליטוף חיות

מחמד, מתקנים מתנפחים, בריכת דיגונים, ג'מבורי ועוד. ניתן לחגוג בדג בכפר ימי הולדת עם הפעלות, ימי כיף לקבוצות מאורגנות ואירועים משפחתיים. בפארק שטח פיקניק גדול המכיל שולחנות, כסאות, ערסלים, סככות צל ומנגלים ואפשרות לקמפינג וספורים באיזור עם מדריכים.

לפרטים נוספים; טל' 04-9894095

■ בארבע ערים בפריפריה יופעל מיזם להכשרת מנהיגות תרבותית – מועצת הפיס לתרבות ואומנות במפעל הפיס, בשיתוף עם סל תרבות ארצי, הכריזה על מיזם חינוכי-תרבותי חדש. מטרת המיזם היא לטפח מנהיגות תרבותית איכותית בקרב בני הנוער. במיזם ישתתפו תלמידים מכיתות י', בעלי כישורי מנהיגות וזיקה לתרבות, מארבעה יישובים בצפון ובדרום. ממועצת הפיס נמסר, כי בני הנוער שישתתפו במיזם יעברו הדרכה וטיפול ממוקד, ועשויים לשמש כזרזים חברתיים לצריכת תרבות איכותית וליצירתה. התלמידים שישתתפו במיזם יאותרו בתהליך מיון מקצועי. במסגרת המיזם ייחשפו בני הנוער לתחומי תרבות ואומנות מגוונים; קולנוע, וידאו ארט, צילום, תיאטרון, מחול, מוזיקה, פרזזה ושירה. החשיפה לתקיים באמצעות סדנאות חווייתיות, מפגשים עם יוצרים מתחומי התרבות והאומנות השונים, צפייה במופעים, האזנה להרצאות והתנסות מעשית. כמו כן ישתתפו התלמידים בפעילויות לחיזוק כישורי מנהיגות. המיזם יופעל השנה בארבע ערים בפריפריה; עכו, עפולה, אשקלון ודימונה. בכל עיר תופעל קבוצה של 30 תלמידים, שתלווה על ידי שלושה מנחים. תוכנית המיזם חוברה על ידי צוות ובו מומחים ויוצרים בתחומי התרבות השונים, בשיתוף עם מומחי חינוך. בני הנוער שישתתפו במיזם יידרשו ליזום ולממש פרויקט התנדבותי-תרבותי על פי בחירתם. ממועצת הפיס נמסר, כי בכוננת הארגון להרחיב את המיזם בשנים הבאות ליישובים נוספים.

■ בנתיבות; תלמידי שכבת י"א השתתפו בהדמיה של ההתייצבות לצו הראשון בצה"ל – תלמידי שכבת י"א בתיכונים בנתיבות, השתתפו לאחרונה ביום הדמיה חווייתי של הצו הראשון – ההתייצבות הראשונה בלשכת הגיוס. מטרת ההדמיה הייתה להכין את התלמידים להתייצבות בלשכת הגיוס ברמות הפסיכולוגית והאישית. ההדמיה כללה ארבע תחנות, שבכל אחת מהן אוישו חמש עמדות. התחנה הראשונה עסקה באימות נתונים. התלמידים ישבו בתחנה מול חיילים, שאימתו את נתוניהם האישיים, ובחנו את ידיעותיהם בעברית. התחנה הבאה הייתה תחנת הראיון האישי, שבה קיבלו התלמידים הסבר קצר על חשיבותו של הראיון האישי ומשמעותו לעתידם הצבאי. בתחנה נוספת התנסו התלמידים בשאלות מהמבחן הפסיכוטכני הממוחשב, המתקיים בלשכת הגיוס. בתחנה זו גם הוסבר לתלמידים על חשיבות המבחן וניתנו להם טיפים מעשיים כיצד להצליח בו. בתחנה האחרונה עברו התלמידים בדיקות ראייה, גובה ומשקל, שבאמצעותן נקבע הפרופיל הרפואי הצבאי. בתיה"ס השתתפו בהדמיה בסבב, שנערך בשיתוף פעולה עם הצוותים החינוכיים. את ההדמיה ערכו חיילי חיל החינוך

המשרתים בנתיבות, בשיתוף עם לשכת הגיוס ואגף הנוער של המרכזים הקהילתיים ביישוב.

■ התלמידים ישתתפו בתיעוד אינטרנטי של החיים היהודיים לפני השואה – תלמידי התיכון הישראלי למדעים ואומנויות בירושלים יצטרפו השבוע למיזם הבינלאומי האינטרנטי של עמותת סנטרופה. באמצעות המיזם לומדים התלמידים על ההיסטוריה של הקהילות היהודיות באירופה במאה העשרים, עד לפרוץ מלחמת העולם השנייה. כמו כן מכירים התלמידים במסגרת המיזם תלמידים מבתי"ס נוספים ברחבי העולם, העוסקים אף הם בתיעוד השואה. העמותה מעודדת תלמידים מבתי"ס ברחבי העולם לקחת חלק במחקר, באמצעות איתור צילומים וראיונות עם ניצולי שואה. התלמידים מעלים את המידע והצילומים שגילו לאתר האינטרנט של העמותה, וחולקים אותם עם תלמידים-עמיתים. בנוסף מציגה העמותה בבתי"ס המשתתפים במיזם, תערוכה של צילומים וסרטונים, המגוללים את סיפורן של משפחות יהודיות בפולין, במחצית הראשונה של המאה העשרים. הצילומים והסרטונים נתרמו על ידי ניצולי שואה ובני משפחותיהם, שנרתמו למאמץ התיעוד. התערוכה הוצגה בתחילת שנת הלימודים בתיכון ליוא בק בחיפה, ותוצג בהמשך בבתי"ס נוספים שיצטרפו למיזם.

מוצגים מהתערוכה של מיזם סנטרופה, המתקיימת בתיכון הישראלי למדעים ואומנויות בירושלים.

בבתי"ס המשתתפים במיזם, תערוכה של צילומים וסרטונים, המגוללים את סיפורן של משפחות יהודיות בפולין, במחצית הראשונה של המאה העשרים. הצילומים והסרטונים נתרמו על ידי ניצולי שואה ובני משפחותיהם, שנרתמו למאמץ התיעוד. התערוכה הוצגה בתחילת שנת הלימודים בתיכון ליוא בק בחיפה, ותוצג בהמשך בבתי"ס נוספים שיצטרפו למיזם.

מורים בוחרים ביציבות

"מבטחים החדשה", קרן הפנסיה הגדולה במדינה, היא קרן הפנסיה המועדפת על המורים מזה שנים רבות. 800,000 מבוטחים, מתוכם 50 אלף מורים, והון צבור של כ-34 מיליארד ש"ח, מעידים יותר מכל על החוסן והיציבות של "מבטחים החדשה", מבית "מטרה מבטחים", המודל, העוצמה והמקצוענות המוכחים – כל אלה לא משאירים מקום לספק: כשרוצים ללכת על יציבות, הולכים על "מבטחים החדשה".

כי היציבות עושה את ההבדל.

www.menoramivt.co.il

מנורה מבטחים
מרכז קשרי לקוחות
*9689

גרפולוגיה

ייעוץ והכוונה

משה גולדשטיין

0506575501

פדגוגיה אחרת – המועצה האזורית עמק המעיינות בעמק בית שאן, ערכה לאחרונה יום הצדעה לאנשי החינוך. בתחילת היום התקיימו בבתי"ס פעילויות ייחודיות למורים, שערכו ההורים והתלמידים. אחר הצהריים השתתפו צוותי בתי"ס, הגנים ועובדי החינוך הבלתי פורמאלי, בסדורים בשבילי עמק המעיינות. את היום חתם ערב הוקרה חגיגי לעובדי החינוך. תוכנית הערב כללה, בין היתר, דיון בנושא "אתגרי החינוך בישראל", בהשתתפות העיתונאי יאיר לפיד, ומנכ"ל תנועת "הכל חינוך", הרב שי פירון.

מנהלת מחוז צפון, ד"ר אורנה שמחון, אמרה באירוע; "במהלך ביקורי במועצה האזורית עמק המעיינות, זוכת פרס החינוך היישובי בתשס"ח, התוודעתי לרוח המפעמת במוסדות החינוך, רוח של חדשנות ופתיחת אופקים חדשים לחשיבה ופדגוגיה אחרת וליוזמות חדשות".

במערכת החינוך במועצה האזורית עמק המעיינות לומדים כ-3,500 תלמידים. בעמק המעיינות ארבעה בתי"ס יסודיים, שני בתי"ס על יסודיים ובי"ס לחינוך מיוחד.

לחשוף את החוק – מחוז צפון ערך בשבוע שעבר במלון חוף התמרים בעכו כנס בנושא "חוק הרשויות המקומיות – מנהל יחידת נוער ומועצת תלמידים ונוער". את החוק יזם אשתקד שר החינוך, גדעון סער. החוק מחייב כל רשות מקומית, שבשטחה מתגוררים אלף ילדים ובני נוער ומעלה, למנות מנהל יחידת נוער, שיהיה אחראי לחינוך הבלתי פורמאלי. כמו כן מחייב החוק כל רשות מקומית כזאת להקים מועצת תלמידים ונוער יישובית. מטרת הכנס הייתה לחשוף את החוק ולפעול להטמעתו. בכנס השתתפו מנהל מינהל חברה ונוער במשה"ח, יוסי לוי, מנהלת מחוז צפון, ד"ר אורנה שמחון, מנהלי מחלקות חינוך ויחידות נוער ברשויות המקומיות בצפון, נציגי מועצות התלמידים והנוער במחוז, נציגי תנועות הנוער ומפקחי מינהל חברה ונוער. הכנס כלל דיון על החוק ומשמעותיו העקרוניות והיומיומיות, והרצאות על חשיבות החוק מפי ראש עיריית אריאל, רון נחמן, ומנהל מינהל חברה ונוער במשה"ח. כמו כן כלל הכנס סדנאות בנושא "למידה מהצלחות – יוזמות רשותיות פרי ראייה רשותית כוללת".

מנהלת המחוז סקרה בכנס את פעילות המחוז לחיזוק החינוך הבלתי פורמאלי. לדבריה, היעד המרכזי של מינהל חברה ונוער במחוז הוא פעילות מערכתית ביישובים, על פי תוכנית "הנוער במרכז העיניים". את התוכנית מפעילים במחוז 64 יישובים מכל המגזרים.

בנושא ההתקשרות עם חברות הקבלן מצוין בדו"ח, כי במסגרת תוכנית ההבראה של העירייה הוחלט לפטר את עובדי מנח"י, שעסקו בניקיון בתי"ס, ולשכור במקומם את שירותיהן של חברות קבלן. מהדו"ח עולה, כי העירייה חתמה על חוזים עם חלק מחברות הקבלן ללא מכרז. כמו כן, מנח"י ממשיכה את ההתקשרות עם חברות קבלן שאינן מעניקות לעובדיהן את התנאים הסוציאליים המינימליים הקבועים בחוק.

מחוז ירושלים

תקציב – מועצת עיריית מודיעין-מכבים-רעות אישרה בשבוע שעבר את תקציב העירייה לשנת 2012. התקציב השוטף של העירייה יעמוד השנה על 399,886 מיליון ש"ח, גידול של כמעט 12% לעומת תקציב 2011. בתחום החינוך תקצה העירייה ב-2012 תקציב גדול, בסך כשמונה מיליון ש"ח, לתוכנית המחשוב העירונית. התוכנית כוללת הקמת כיתות חכמות בבתי"ס בעיר. כמו כן יוקצו תקציבים להקמת תשעה גני ילדים, ארבעה בתי"ס חדשים ושישה אולמות ספורט.

מחוז תל אביב

משלחת גדולה במיוחד – משלחת גדולה במיוחד, ובה 280 תלמידים משכבת י"ב בתיכון אלון ברמת השרון ומלוויהם, יצאה לאחרונה למסע לפולין. המסע כלל מפגש של חברי המשלחת עם תלמידים משני תיכונים בוורשה וסביבתה. במפגשים דנו התלמידים בנושא מלחמת העולם השנייה ומשמעותיה עבור היהודים והפולנים. כמון כן הציגו התלמידים מתיכון אלון היבטים שונים של החיים בארץ בפני בני הנוער הפולנים. מביה"ס נמסר, כי אחת ממטרות המפגש המרכזיות הייתה לערוך לבני הנוער הפולנים היכרות עם

חברי המשלחת לפולין מתיכון אלון ברמת השרון במהלך טקס באגדרטת רפפורט בוורשה.

היבטים נוספים של ישראל, מלבד השואה והסכסוך הישראלי-פלסטיני. במשך שמונה ימי המסע גם ערכו חברי המשלחת טקסי זיכרון במחנות שבהם ביקרו. את המסע חתם טקס, בהשתתפות כל חברי המשלחת, באגדרטת רפפורט בוורשה.

במסגרת התוכנית הוקם בכל רשות מקומית פורום, שתפקידו לאתר את הצרכים של בני הנוער בתחומי התרבות, ההעשרה והתרומה לקהילה, לגבש תוכניות בתחומים אלו ולהוציא אותן לפועל. בפורום משתתפים אנשי ציבור וחינוך, נציגי המגזר השלישי ונציגי בני הנוער. הכנס הופק על ידי מנהל מינהל חברה ונוער במחוז, יוסי כיטוב.

מחוז חיפה

מקום לתקווה – תלמידים מבי"ס הריאלי העברי וביה"ס הערבי אחווה בחיפה, ערכו בשבוע שעבר טקס זיכרון ליצחק רבין, במלאת 16 שנים להירצחו. הטקס המשותף נערך זו השנה השישית, במטרה לקיים את מורשתו של רבין לשתוף פעולה והידברות בין אזרחים יהודים וערבים במדינה. בטקס השתתפו בתו של רבין, דליה רבין, תלמידי שני בתי"ס והוריהם, סגן ראש עיריית חיפה, שי אבוחצירא, ראש מינהל החינוך בעיריית חיפה, ערן דובובי, מורי בתי"ס והמנהלים. דליה רבין אמרה בטקס; "אתם המשאב

תלמידים ומורים מבתי"ס הריאלי ואחווה במהלך הטקס הזיכרון ליצחק רבין.

החשוב ביותר של מדינתנו, ואתם משפיעים באופן מכריע על עיצוב דמותה של החברה הישראלית. אבי לא צעק לצדק חברתי אלא עשה למענו, והצדק שהיטבתם לבטא כאן בטקס נותן מקום לתקווה".

מנח"י

דו"ח המבקרת – בשבוע שעבר התפרסם דו"ח מבקרת עיריית ירושלים, שלומית רובין, לשנת 2010-2011. בדו"ח בדקה המבקרת את מנח"י בשני נושאים עיקריים: ההתקשרות עם חברות הקבלן לניקיון מוסדות החינוך והפעלת בתי התלמיד והצהרונים בבתי"ס. בירושלים מופעלים 25 בתי תלמיד וצהרונים על ידי עמותת רנה קאסן. העמותה מעסיקה למטרה זו 140 עובדים. בדו"ח נמצא, כי חלק מעובדי המטה של העמותה מועסקים ללא חוזה בר-תוקף. כמו כן נמצאו ליקויים בטיפול בתשלומי החוגים המתקיימים בבתי התלמיד ובהתקשרות עם החברות המספקות להם ארוחות חמות.